

Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi
Journal of Academic Language and Literature
Cilt/Volume: 5, Sayı/Issue: 2, Ağustos/August 2021

İ. Hakkı AKSOYAK

Prof. Dr., Ankara Hacı Bayram
Veli Üniversitesi
ismail.aksoyak@hbv.edu.tr

<https://orcid.org/0000-0003-4834-5254>

**Bursalı Şeyh Gazzî-zâde Mustafa
Nesîb'in Şiirleri**

Poems of Şeyh Gazzî-zâde Mustafa Nesîb from Bursa

Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi/Received: 20.05.2021

Kabul Tarihi/Accepted: 04.07.2021

Yayın Tarihi/Published: 30.08.2021

Atıf/Citation

AKSOYAK, İ. H. (2021). Bursalı Şeyh Gazzî-zâde Mustafa Nesîb'in Şiirleri. *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 5 (2), 1572-1587. <https://doi.org/10.34083/akaded.939747>.

AKSOYAK, İ. H. (2021). Poems of Şeyh Gazzî-zâde Mustafa Nesîb from Bursa. *Journal of Academic Language and Literature*, 5 (2), 1572-1587. <https://doi.org/10.34083/akaded.939747>.

Bu makale iThenticate programıyla taranmıştır.
This article was checked by iThenticate.

Öz

Osmanlı Devleti'nin ilk başkenti olan Bursa aynı zamanda çok önemli bir kültür merkezi olmuştur. Devletin başkenti önce Edirne'ye oradan da İstanbul'a taşınmıştır ancak Bursa kültür merkezi olma özelliğini kaybetmemiştir. Bu yüzden yüzyıllar içerisinde bu şehirde pek çok âlim, sanatkâr ve şair yetişmiştir. Özellikle Bursa'da yer alan tekke ve dergâhlar pek çok şairin yetişmesinde önemli rol oynamıştır. Bu dergâhlardan birisi de Gazzî-zâde Dergâhıdır.

Bu makalenin konusunu oluşturan Mustafa Nesîb de bu dergâhta yetişen şairlerden birisidir. Bursa Gazzî Dergâhı'nın kurucusu olan Ahmed-i Gazzî'nin torunu olan Mustafa Nesîb bu sebeple Gazzî-zâde olarak anılmaktadır. Nesîb, 1135/1722-23 yılında dünyaya gelmiş 1202 /1787 yılında ölmüştür. Henüz çocuk denilebilecek bir yaşta Gazzî Dergâhı postnişini olan şair, ölünceye kadar elli yıla yakın bir süre bu görevi sürdürmüştür. Kaynakların belirttiğine göre Arapça ve Farsça'yı çok iyi bilen Nesîb, dini konularda pek çok eser vermiştir. Yine kaynakların şiir yazdığını ve mürettep divan tertip ettiğini bildirdiği Nesîb'in divanı ve şiirleri bir iki örnek dışında ele geçmemiştir. Bu makalede Nesîb'in Bursa İnebey Yazma Eserler Kütüphanesi OR 2087 numarada kayıtlı mecmuada yer alan gazellerine yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Nesîb Mustafa, Mecmua, 18.yüzyıl Divan Edebiyatı.

Abstract

Bursa, which was the first capital of the Ottoman Empire, also became a significant cultural center. The capital of the state was first moved to Edirne and then to Istanbul, but Bursa did not lose its feature of being a cultural center. Therefore, many scholars, artists and poets have grown up in this city over the centuries. Especially lodges and dervish lodges in Bursa played an vital role in the training of many poets. One of these dervish lodges is Gazzî-zâde Dervish Lodge.

Mustafa Nesîb, who is the subject of this article, is one of these poets. Mustafa Nesîb, who is the grandson of Ahmed-i Gazzî, the founder of Bursa Gazzî Dervish Lodge, is therefore referred to as Gazzî-zâde. Nesîb was born in 1135 / 1722-23 and died in 1787/1202. The poet, who was the postnîsh of Gazzî Lodge at an age that could be called a child, continued this duty for nearly fifty years until his death. According to the sources, Nasîb, who knows Arabic and Persian very well, has written many works on religious subjects. Again, the divan and poems of Nesîb, whose sources stated that he wrote poems and prepared a divan, have not been found except for a few examples. In this article, the gazelles of Nesîb in the magazine registered in Bursa İnebey Manuscript Library number OR 2087 will be included.

Keywords: Nesîb Mustafa, Mecmua, 18th Century Divan Literature.

Giriş

Osmanlı Devleti'nin ilk başkenti olan Bursa aynı zamanda önemli bir kültür merkezidir. Yüzyıllar içerisinde bu şehirde çok sayıda şair ve sanatkâr yetişmiştir. Özellikle Bursa'da yer alan tekke ve dergâhlar dinî faaliyetlerinin yanı sıra pek çok şair ve sanatkârın da yetişmesine vesile olmuşlardır. Bu makalede gazelleri yayımlanacak olan Şeyh Gazzî-Zâde Mustafa Nesîb de Bursa dergâhlarında yetişen şairlerden birisidir.

Şeyh Gazzî-Zâde Mustafa Nesîb

Hayatı

Nesîb, Bursa'nın Tahtakale semtinde 1723/1135 yılında dünyaya gelmiştir. Gazzî Dergâhı'nın kurucusu Ahmed-i Gazzî'nin torunudur. Bu yüzden Gazzî-zâde lakabı ile anılmıştır. Şairin asıl adı Mustafa'dır. Başta dedesi olmak üzere dönemin önemli şeyh ve âlimlerinden dersler alan Nesîb, Arapça ve Farsça'yı çok iyi öğrenmiştir. Nesîb çocuk denilebilecek bir yaşta Gazzî Dergâhı'nın postnişini olmuş ve ölünceye kadar yaklaşık elli yıl bu görevi sürdürmüştür. Şair 1787/1202 yılında Bursa'da vefat etmiş Gazzî Dergâhı'na defnedilmiştir (Öcalan ve Polat 2015).

Eserleri

Kaynaklarda Nesîb'in şu eserleri yazdığı belirtilmektedir:

Divan: Mürettep *Dîvân* sahibi olduğu belirtilmekle birlikte kütüphanelerde nüshasına rastlanmamıştır. Bir mecmua arasında bazı manzumeleri bulunmuştur ki bu makalenin konusunu oluşturmaktadır.

Tezyînü'l-Makâmât: Nesîb'in "ahlak-ı sülûk"a dair 1179 / 1764 yılında telif ettiği *Tezyînü'l-Makâmât* adlı bir eseri Bursa İnebey Yazma Eser Kütüphanesi 16 Or 694/1'de kayıtlı bulunmaktadır.

Aşk-nâme: *Aşk-nâme* adlı bir manzumesi olduğu söyleniyorsa da elde değildir.

Tefsîr-i Kadı-ı Beyzâvî Talikâtı: Bu adla bir eseri vardır. Kütüphanelerde bulunmamaktadır.

2.Nesîb'in Şairliği ve Şiirleri

Bursalı Mehmet Tahir, Nesîb'in mürettep divanının olduğunu belirtmiş ancak şairliği ve şiirleri hakkında bilgi vermemiştir (Saraç 2016: 147). Bu güne kadar belirtilen mürettep divan ele geçmediği için Nesîb'in şairliği ve şiirlerine dair herhangi bir değerlendirme yapılmamıştır. Bu çalışmanın konusu olan yirmi iki gazel üzerinden Nesîb'in şairliği ve şiirleri hakkında değerlendirme yapılacaktır.

2.1 Şiirlerin Şekil Özellikleri

2.1.1. Vezin

Nesîb'in elde bulunan yirmi bir Türkçe şiirinde aşağıdaki vezinler kullanılmıştır:

Kalıp	Şiir Sayısı
mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün	4
fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	15
mefâ'îlün mefâ'îlün fa'ülün	1
fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	1

Nesîb'in elde bulunan yirmi bir Türkçe şiiri, şairin vezni kullanımı ile ilgili bir fikir vermektedir. Şair, aruzdaki imale, med ve vasl gibi unsurlara da uygun zeminlerde başvurmuştur. Bazı mısralarda veznin çıkmadığı gözükmemektedir. Tablodan da anlaşılacağı gibi Nesîb, elde bulunan şiirlerini iki bahirden dört farklı aruz kalıbı ile yazmıştır. Nesîb, şiirlerinde en çok Remel bahrinin fâilâtün fâilâtün fâilâtün fâilün kalıbını kullanmıştır. Bu kalıp ile toplam on beş şiir yazılmıştır ki bu elde bulunan şiirlerin üçte ikisinden fazladır. Nesîb'in en çok tercih ettiği ikinci kalıp Hezec bahrinin mefâilün mefâilün mefâilün mefâilün kalıbıdır. Bu kalıp ile dört şiir yazılmıştır. Nesîb, birer şiir de feilâtün feilâtün feilâtün feilün ve mefâilün mefâilün feülün kalıbı ile yazmıştır. Nesîb'in vezin tercihleri Türk şiirinde en çok kullanılan aruz kalıpları ile paralellik göstermektedir. Türk şiirinde en çok kullanılan bahirler sarısıyla Remel, Hezec ve Muzari bahirleridir (İpekten 2002: 280). Nesîb de elde bulunan şiirlerini en çok kullanılan ilk iki bahir ile yazmıştır. Metinde veznin çıkmadığı mısraların sonuna * işareti konulmuştur.

2.1.2. Kafiye

Nesîb'in gazellerinde kullandığı kafiyelerin dağılımı şu şekildedir:

Nazım Şekli	Kafiye Türü				Toplam
G	Mücerred	Mürdef	Mukayyed	Müesses	
	7	13	-	2	22

Tablodan anlaşılacağı üzere Nesîb, en çok mürdef kafiyeyi tercih etmiştir. İkinci sırada ise mücerred kafiye yer alır. Nesîb, iki şiirinde müesses kafiye kullanırken, eldeki mevcut şiirlerinde mukayyed kafiye kullanmamıştır.

2.1.3. Redif

Nesib, şiiirlerinden altı tanesinde redif kullanmamış on altısında ise redife yer vermiştir. Nesib'in şiiirlerinde kullandığı redifler şunlardır:

olmaz mı, uñdan senüñ, nāz olur, -umdan, bunda yok, kıadadır, aldum, bığānedür, um muştafā, anuñ muştafā, oldu gönlümüz, oldu gönlümüz, degül, ammā neden şoñra, hoş geldüñ, geldüñ.

3.Şiiirlerin İçerik Özellikleri

3.1. Deyim ve Kalıp İfadeler

deli dıvāne ol-(G1), ser-mest ü hayrān eyle-(G1), ders oku-(G2), meftūnuñ ol-(G2), yüz çevür-(G2), naqd-i cān vir-(G4), pāya yüzüm sür-(G5), gözlerüm yollarda kıaldı(G7), selām al-(G8), şalā ed-(G8), nām al-(G8), dil vir-(G12), ğam çek-(G17), kan ağla-(G18),

Görüldüğü üzere Nesib'in eldeki şiiirleri deyim ve kalıp ifade açısından zengin değildir. Şiiirlerde çok sayıda Arapça ve Farsça tamlamalara yer verilmiştir.

3.1.2. Nesib'in Şiiirlerinde İşlediği Temalar

Henüz çocuk denilebilecek bir yaştan itibaren Gazzî Dergāhı'nda şeyhlik yapan Nesib'in şiiirlerinde dinî hususlar göze çarpmaktadır. Ancak Nesib'in elde bulunan şiiirlerinden dünyevi neşe ile yazılmış olanları çoğunluktadır.

Sonuç

Osmanlı Müelliflerinde divanı olduğu kaydedilen Bursalı Şeyh Ahmed-zâde Nesîb'in divanı ve şiirleri bu güne kadar ele geçmemiştir. Bu çalışmada Bursa İnebey Yazma Eserler Kütüphanesi'nde bulunan "Mecmua, OR 2087." künyeli mecmuanın 43b-46b. sayfaları arasında yer alan *Gazeliyyât-ı Şeyh Ahmed Nesîb* başlığı ile kayıtlı Nesîb'e ait yirmi iki gazele yer verilmiştir. Bu gazellerden bir tanesi Arapça, yirmi bir tanesi Türkçedir.

Bu çalışmada öncelikle Nesîb'in hayatı ve eserleri hakkında bilgi verilmiş daha sonra ise eldeki mevcut şiirleri şekil ve içerik açısından değerlendirilmiştir. Makalenin sonunda ise Nesîb'e ait yirmi iki gazelin çeviri yazılı metnine yer verilmiştir.

Kaynaklar

- Gazzî-zâde Mustafâ Nesib b. Ahmed Bursavî (Mütercim : öl. 1204/1789)Tezyinu'l-Makâmât, Bursa İnebey Yazma Eser Kütüphanesi, 16 Or 694/1.
- İpekten, H (2002). *Eski Türk edebiyatı nazım şekilleri ve aruz*. Dergâh Yayınları.
- Mecmua, “Gazeliyyât-ı Şeyh Ahmed Nesib”, Bursa İnebey Yazma Eser Kütüphanesi, OR 2087.43b-46b.
- Öcalan, H. B. & Polat,İ.(2015). Nesib, Gazzî-zâde Mustafa Nesib b. Ahmed Bursevî, Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/mustafanesib-efendi>[Erişim Tarihi: 15.05.2021).
- Saraç, M.A.Y.(2016). *Bursalı Mehmed Tahir, Osmanlı Müellifleri*. TÜBA Yayınları.

METİN**I**

mefâ 'îlün mefâ 'îlün mefâ 'îlün mefâ 'îlün [43b]

ruḥ-ı pür-tâbuñı seyr eyleyen mestâne olmaz mı
 leb-i gülgünüñi gören deli dîvâne olmaz mı
 ḥayâl-i cünbiş-i reftârünü eyler dil ü cānum
 gelüp sen de feraḥ virseñ dil-i aḥzāna olmaz mı
 ḡam-ı zülfüñ beni ser-mest ü ḥayrân eyledi ammâ
 n'ola degse elüñden bir iki peymâne olmaz mı
 o şeh-bâz-ı nigāhuñla dil-i 'âşık şikâruñdur
 senüñ şineñ kafeşdür aña olsa lâne olmaz mı
nesibâ bu ḡazel ile temâm itdi heme rāzın
 sezāvârdur ne deñlü tîşe ursa cāna olmaz mı

II

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

mîhr-i 'âlemde ziyâ yokdur ḥicābuñdan senüñ
 âftāba kim baḡar ḥüsnüñ niḡābuñdan senüñ
 zü't-tenāsüb pür-mekârim dil-rübâsın sevdügüm
 cümle 'âlem ders oḡur zülfüñ kitābuñdan senüñ
 bir kerem-pîşe güzelsin ey 'atālar ma'deni
 hep mürüvvet añlanur cümle ḥiṡābuñdan senüñ
 ben ḡadar meftüñüñ olmuş var mı cānâ vir ḡaber
 bellidür aḡyâr ile şoḡbet şitābuñdan senüñ
 mübtelâ-yı çeşmüñ olmuşdur **Nesibâ** rüz u şeb
 yüz çevürmez çeşm-i pāk-i şu'le-tābuñdan senüñ

III

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

la'l-i dilber ḡande kılsa hem-zebân-ı nâz olur
 ger murâdı luṡf ederse tercemānı nâz olur
 de'bidür 'âşık kıtāli ḡamze-i fettānıñ
 'âşıkānuñ ḡatline emr-i nihāñi nâz olur
 sen su'âl etseñ dil-ārâdan kitāb-ı şiveyi
 şanma taḡrîr-i vefâdur hep beyānı nâz olur
 fitne-āmîz olmadur ḡaşdı nigāruñ dâ'imâ
 ol arada tîri ḡamze hem kemānı nâz olur

küşte-i 'aşk olmadur kaçdı Nesib avârenün
hançerinden korçmazam def'-i amâni nâz olur

IV

mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün mefâ'îlün

şabâ var mı haber ol kâkül-i zülf-i nigârumdan
cüdâ düşdüm cevânumdan şeh-i devlet-çarârumdan
baña rahm eyle ey dilber saña meftün benem şimdi
tahammül edemem çevre meger gidem diyârumdan
gözüm yaşı Furât oldu ider Ceyhûna pâ-dâşlık
şikâyet şanma söyler olduğum aḥvâl-i zârundan
vişâle naqd-i cân virdüm qabûl etdi mürüvvete
göñül v' allâhi inan ben râziyam böyle bazârumdan
saña 'âşık degül miyem beni reddet murâduñ ne
dime cânâ Nesibâ ayırur câr u civârumdan

V

mefâ'îlün mefâ'îlün fa'ülün

sözüme gel semî'ân eyle imân
benefşe bâğ-ı yârimde nümâyân
baqamam nergis-i çeşme niqâbdan
felek müjgânına ḥayrân u mestân
şeb-i vuşlat umaram muḥtemeldür
ki zîrâ olmışam mev'ûd-ı iḥsân
emîni (?) şim-ten olmaḥ ḥiṭâbın
haber irdi semâdan kıldı i'lân
yüzüm sürmek 'aceb mümkin mi pâya
ne deñlü eyleseñ ikrâma şâyân
ḥadîm-i dergehi olmaḥ sezâdur
Nesibâya müşâbih şeyḥ u şâbân

VI

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

câm-ı 'işret şunma sâkî zülf-i zîbâm bunda yok
al şarâbuñ gül lebin endâm-ı ra'nâm bunda yok
zeyn iderseñ gülsitâni niçe biñ ezhâr ile
istemem bâğ-ı İrem seyrin dil-ârâm bunda yok
virseler dünyâ metâ'ın büsbütün fermân ile

istemem ben bir cünûnam çünki Leylâm bunda yok
 devlet-i şâhî gerekmez 'âşık-ı dil-ḥasteye
 hep ḥarâm-ender-ḥarâmdur ḳadr-i a'lâm bunda yok
 ḥün ile âlüde olmuş küştesidür bu **Nesîb**
 ḥanceridür kendü ber-ter murğ-ı şeydâm bunda yok (?)

VII

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

ey şabâ bildür baña zülf-i perişân ḳandadır
 ruḥları gül kendi bülbül şem'-i raḥşân ḳandadır
 görmeyelden ol büt-i ra'nâyı cānum ḥastedür
 bendesin mehcür iden ol ḳanlu fettân ḳandadır
 ḳan ile âlüde itdi çeşm-i giryānum benüm
 gönlüm içre zaḥma uran ḥüb-ı ḥübân ḳandadır
 gözlerüm yollarda ḳaldı nev-civānum gelmedi
 bildürün dostlar baña serv-i ḥirāmân ḳandadır
 mürde-i fūrḳat olupdur bu **Nesîbâ** rüz u şeb
 mürde cisme ol Meşîḥ-i hem-dem-i cān ḳandadır

VIII

mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün

bu gün cānâ şeh-i ḥüsnün ḥayālinden peyām aldum
 vişâl-i yâr ile el-ân müferreḥ zevḳ u kām aldum
 şeh-i bā-dād gördüm eyler iken ben güzer rāhda
 ḥayât-baḥş-ı deründan hū şadâsıyla selām aldum
 yiter ey dil şu 'âlemde murād etdün ḥayâlâtı
 çekerek sübḥa-i dürri elüme bir zimâm aldum
 şalâ edip maḥabbet küyuña vardum ḥayālimde
 seri çevgân-ı dosta ṭop idüp çok özge nām aldum
 devâ-yı şefḳat olmışdur **Nesîbâ** derd-i fūrḳatde
 uyurken bî-ḥaber yârdan dimâğa bir meşâm aldum

IX

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

ey şabâ virgil ḥaber ger var ise dostdan peyām
 ülfetüm mümkün degül benden aña eyle selām
 ṭıfl-ı cānum mekteb-i cānâna sür'at eyledi
 gel du 'â ḳıl vara anda ḥıfz ide yârdan kelām

ey şabâ sende bilürsün yoğ firâka t̄akatüm
 nâzsa şâfi cevâb vir cevrse oldu temâm
 murğ-ı dil pâ-bend-i güftâr oldıyise ğam degül
 şu cihânda mâ' il-i şoĥbet durur cümle enâm
 ey şabâ lâyıķ mıdur cevre düşe şeydâ **Nesib**
 söyle yâre eylesin benden yaña bir dem ĥırâm

X

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

tır-i ğamla küşte-i 'aşka kefen bigânedür
 daĥı cism-i nâzenîne pırehen bigânedür
 yâre-i dilden söyle râzuñ kim dudaĥın duymasın
 'âşık u ma'şûķ beyninde çün suĥan bigânedür
 zînet-i ruĥsâruña cânâ benefşe ĥať yiter
 rüyuña gül taķma zerrin yâsemen bigânedür
 kayd-ı ten aşlâ gerekmez 'âşıkâ ma'şûķla
 vaşlı olurken cân-be-cân ol kim beden bigânedür
 rüz-ı vaşlı duymasun a' dâ daĥı çeşm-i tenüñ
 būs-ı yâra ey **Nesib** zevķ-i dehen bigânedür

XI

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

eşķ-i çeşmüm akduĥınca yârüm idermiş şafâ
 ķo dökilsün kanlu yaşum yârüme olsun şafâ
 ĥaylî demdür bendesin mehcür-ı dîdâr eyledi
*el-firâķu yentehi'l-ķurbe*¹ dinildi çoķ ara
 da'vet-i yâra cesâret eyle ey dil rüz u şeb
 küllü dâ'in yüctecâb in kâne da'a 'âşıkân²
 Fe'rtakib yevmen yeci' vaĥden mine'l-iĥsân kün
 Bi'l-leyâlî muntazıren min-cenâbi'l-Muştafa³
 in Nesibâ mi-ĥored ez derd-i dil-ber loķmai
 nâ-bedîdest çend rüz ez her taraf ân dil-rübâ

¹ Ayrılık, yakınlığı sona erdirir

² Âşıklar dua ettiğinde dâinin her duası kabul olur

³ Bir ihsanının geleceği bir günü gözle Hazreti Mustafa'yı geceleri bekle.

XII

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

ol siyeh çeşmi siyeh-çerde niçün itmez cevâb
 ol cevâbı keseli oldu ciger miṭl-i kebâb
 dil anuñ zülf-i perişânın ider her dem ḥayâl
 dil vireli ḥüsnine oldum sezâ-yı her 'itâb
 nâ' il-i vuşlat olam dirken cüdâ olsam gerek
 nâ' il olsam luṭfuña olmaz idi baña ḥiṭâb
 zâr u giryân olduğum el-ân cefâsından anuñ
 zâruma rahm eyleyüp benden yaña itmez şitâb
 bendesiydi bu **Nesibâ** muştafânuñ dâ'imâ
 bendesin terk eyledi *Allâhu a'lem bi's-şavâb*⁴

XIII

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

ḥüsn elinde luṭf ile şâh-ı cihânum muştafâ
 nûr-ı çeşmüm dil-berüm zât-ı zamânum muştafâ
 dil seni bunca zamândur sevdi aşlâ gülmedi
 ben gedâya merḥamet kıl bî-amânım muştafâ
 sürḥ rûyı ḡonca güldür dişleri dür-dânedir
 perçemi tel tâze-ter kaşî kemânım muştafâ
 ḥâlleridür ḥabb-ı sevdâ şînesi bâḡ-ı İrem
 nuṭḡ-ı sükker-maḥz-ı ḡılmân-ı cinânum muştafâ
 sen şehe 'arz-ı ḥulûş ister **Nesibâ** şî'le
 kalmadı cevre benüm tâb u tüvânım muştafâ[45b]

XIV

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

bir nigâra mâ'il oldum şân(ı) anuñ muştafâ
 şaḥn-ı dilde bâḡvâr rummân(ı) anuñ muştafâ
 ḥaḡ ta'âlâ ḡudretüñden eylemiş ḥalk 'âlemi
 'âlem içre bir vücûd var cân(ı) anuñ muştafâ
 bir ṭabîb-i ḥâzîka nabzumdan itdüm ben su'al
 derd-i cân var şînede dermân(ı) anuñ muştafâ
 kişver-i mülk-i melâḡat ḡaldı sanmañ bî-melik
 taḡt var dîvân var sultân(ı) anuñ muştafâ

---

⁴ Doğruyu en iyi Allah bilir.

bende-i fermân-ber olmuş 'aşk ile her dem **Nesib**
Zâhidâ gizli degül cânân(1) anuñ muştafâ

XV

fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilâtün fâ' ilün

bir cefâ-cû meh-likâya nâ'il oldı gönlümüz
vaşl dursun hoş-edâya kâ'il oldı gönlümüz
seyr-i ruhsârın murâd itdüm niçe dem hâliyâ
nîm nigâh ile celâya nâ'il oldı gönlümüz
ber-ţaraf itdük tekellûf kaydını ol yâr ile
vuşlatı bir dem 'aţaya sâ'il oldı gönlümüz
ben 'adûdan zannederdüm kec-edâsın yârümün
bûs-ı la'l-i dil-rübâya hâ'il oldı gönlümüz
hûsn şem'ine yanan pervânesidür bu **Nesib**
bî-tereddüd muştafâya mâ'il oldı gönlümüz

XVI

dâme hubbî min-şabâ'î hatta'l-memâti

mişle akmâri fe-'âşet beyne efelin ve's-şebâti
ezafatnî hubbe şahşin zî-men'en vâlihen
mâ lehu şebehu bi-za'l-levni's-suveydâ ve's-şifâti
kâne nüren li'l-'uyûni min kehîli'n-nercisî
cismuhu semrâ bi-vechî'l-aşmerîmişle'n-nükâti
Şümm e'fkertu'l-me'âlî min-fu'âdi hâkezâ
eş-şibâ şayfun bedâ lâ-şayfe illâ bi'n-nebâti
şâre hayrânen ile'l-vechî's-şerîfi hâza'n-Nesibu
kad terektu'l-'izze ve'l-fahrî muzâfan bi'l-ğayâti⁵

⁵ Aşkı, gençliğimden ölümüne kadar devam edecektir Yanıp sönerken varlığını sürdüren yıldızlar gibi

Arzulu ve kendinden geçmiş birinin aşkı beni takatsiz bıraktı O süveyda rengine ve sıfatlarına sahiptir

Nergisin sürmesi gözlerinin nuru idi O, esmer bedeni ve kırmızı yüzüyle ince manalar gibiydi.

Sonra kalbimden (geçenlerin) manasını şöyle düşündüm Gençlik, sadece bitkilerin yazı geçirdiği bir yaz mevsimidir Bu Nesib, bu mübarek yüze hayran kaldı Hayatıma ilaveten gurur ve saygınlığımı da terk ettim.

XVII

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

nüş-ı bezm-i dil-rübâya mahrem oldu gönümüz
 Ol arada meh-liqâya hem-dem oldu gönümüz
 Ben kanâ 'at eylemişdüm būs-ı fâm-ı cāmına
 būs virince ben gedâya hurrem oldu gönümüz
 ğam çekerdüm yâr ferâgat eyledi benden diyü
 geldi bezm-i hoş-edâya bî-ğam oldu gönümüz
 derd-i dilber eylemişdi şerha şerha şinemi
 bî-'ilâcı bî-devâya merhem oldu gönümüz
 bu **Nesîb**ün pâre pâre şine-i şad-çâkine
 harf-i sâkinveş cefâya müdğam oldu gönümüz

XVIII

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

küşe-i ğamda yaturken 'aşk ile tenhâ ğariyb
 geldi yağmâ eyledi gönüm evin bir dil-firîb
 tâ giceler şubha dek kan ağlaram feryâdla
 nâle vü zârum görenler dir ferecallah ğariyb⁶
 cevır yoğ itmez sitem bu nâleye n'oldı sebep
 görse mecnûn hâlümü dir hâza [le] şey'ün 'acıb⁷
 bî-sebeb keşf-i râz itmek düşer mi 'âşıka
 hâste oldum şanki gözler gözlerüm her dem habîb
 ismini hiç gizlemezdüm çıkdı ağızımdan yemîn
 kim 'idâd ide hîlâfım aınladım dir ey **Nesîb**

XIX

fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilâtün fâ 'ilün

kendi zâtın sevdüğüm dil-ber bilür bilmez degül
 gül ruhın koğduğüm bir gün görür görmez degül
 'işrete yoğdur rızâsı her ne dem kılsam recâ
 dedi hâtif meclise bir gün gelür gelmez degül
 varımı virüp bu cânum virmeden var ictinâb
 dediler kim cânuñı vir il virür virmez degül
 niçe demdür hâsret ile derdüm oldı çün füzün

⁶ Ferec duası: Allahumme yâ karîbe'l-ferec (Allah'ın yardımı yakındır)

⁷ Hud/72: [...] Bu pek şaşılacak bir şeydir.

zannum oldur derdüme dermân olur olmaz degül
 sen anı cândan ‘azîz çok sevdüñ ammâ[e]Nesîb
 Ol seni senden beter elbet sever sevmez degül

XX

mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün mefâ‘ilün

o dil-ber bezm-i pinhâna gelür ammâ neden sonra
 çemen şahnında seyrâna gelür ammâ neden sonra
 beni bülbül gibi nâlân iden kendi hayâlümdür
 benüm yârum gülistâna gelür ammâ neden sonra
 beni terk eylemez cânım çıkınca cân bedenden hiç
 gezerek semti mestâne gelür ammâ neden sonra
 degül kaçdı beni rüsvâ-yı ‘âlem eylemek anuñ
 gelince maḥz-ı dostâna gelür ammâ neden sonra
 dem-i fûrkat Nesîbâya olur biñ yıl hisâb olsa
 velî her günde şâhâne gelür ammâ neden sonra

XXI

fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilâtün fe‘ilün

dil-pesendüm nev-cevânım merḥabâ hoş geldüñ
 kalb-i maḥzûna virüp ancak şafa hoş geldüñ
 ḥasretüñle eylemişdüm sînemi biryân ben
 ḥamdü lillâh ey şeh-i luṭf-ı‘atâ hoş geldüñ
 gitdi vâ-veylâne te‘şiri kendi (?) var bende*
 gördüğüm kayd-ı dünyâ şed cüdâ hoş geldüñ
 dil hayâlüñle aḳıtdı dîdeden çok kanlar*
 şol kudümüyla iden derde devâ hoş geldüñ
 gice ağlar gündüz inler bu Nesîbâ derd ile*
 şeh-levendüm şine-bendüm merḥabâ hoş geldüñ

XXII

fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilâtün fâ‘ilün

dil-berüm şâhîn bakışlum el-amân hoş geldüñ*
 lânenen âvâre olmuş şanki bir kuş geldüñ*
 şahn-ı dilde taḥt düzildi sen şehe konsun diyü
 gel şitâb it kim yitdün menzile hoş geldüñ*

bâde süzmez añlamışdum ben seni ey nâzenin
girdüğün dem sen ayık girdün de ser-**hoş** geldün*
ben ümîdvâr olmuş idüm tuhfe-i cevre bugün
kim bize bādî-i sitem yokdur eli boş geldün*
itme cevri bu **Nesibe** bağrını pür-**hün** idüp
(Bir ? **şafâ**) olsun efendim merhabâ **hoş** geldün*